

DE URBANISATIE ROND GENT-ZUID - DEEL I 1837 - 1845

VOOR U VERZAMELD UIT 31 600 EDITIES VAN DE “GAZETTE VAN GENT”

In zijn redevoering, uitgesproken bij de heropening der Wetgevende Kamers op 6 juni 1833, vestigde koning Leopold I de aandacht op “... het ontwerp van een grote gemeenschap, van de zee en de Schelde naar de Maas en de Rijn, welke door de behoeften en de wensen van bijna het ganse land gevraagd wordt...” In november reeds gaf de meerderheid de voorkeur aan de spoorweg boven een net van kanalen.

De wet van 1 mei 1834 voorzag in “...een stelsel van ijzeren wegen met Mechelen als middelpunt, oostwaarts gericht naar de grens met Pruisen langs Leuven, Luik en Verviers, noordwaarts naar Antwerpen, westwaarts naar Oostende langs Dendermonde, Gent en Brugge en zuidwaarts naar de grenzen van Frankrijk...”

De eerste lijn, tussen Brussel en Mechelen, werd ingehuldigd op 5 mei 1835. Op 30 maart 1836 werd de aanbesteding toegewezen voor de aarde- en kunstwerken op de sectie tussen Dendermonde en Gent. Anderzijds had de opening van het gedeelte tussen Mechelen en Dendermonde plaats op 2 januari 1837.

5 februari 1837

Er werden bevelen gegeven om onmiddellijk aanvang te maken met het bouwen van een brug voor de ijzeren weg, te werpen over de Schelde te Ledeberg.

3 maart 1837

De plaats van aankomst en vertrek te Gent is nu vastgesteld in de Muinkmeersen, achter de pottenbakkerij van de heer J. Laporte aldaar. Een toegang zal gemaakt worden rechtover de gewezen Capucijnenkerk in de Brabantdam, welke gemeenschap zal hebben met de ontworpen straat naast de kerk tot aan de Nieuwbrug. Er zal ook een toegang gemaakt worden door een brug te leggen over de Schelde tegenover de Huidevettershoek.

De ingang van de sporen binnen de stad zal gebeuren langs de fabriekswerf van de heer Van Loo aan de Sint-Lievenspoort en zo verder door de meersen van de heer Beyaert, linnenbleker in de Sint-Lievensstraat.

31 maart 1837

De heer Nothomb, minister van Openbare Werken, is binnen de stad geweest en heeft er met ingenieur De Ridder en burgemeester Minne-Barth de Muinkmeersen bezocht waar de statie van de ijzeren weg moet komen.

*(** 'statie' omvatte behalve het gebouw en de perrons ook de bijhorende sporenbundel)*

25 juni 1837

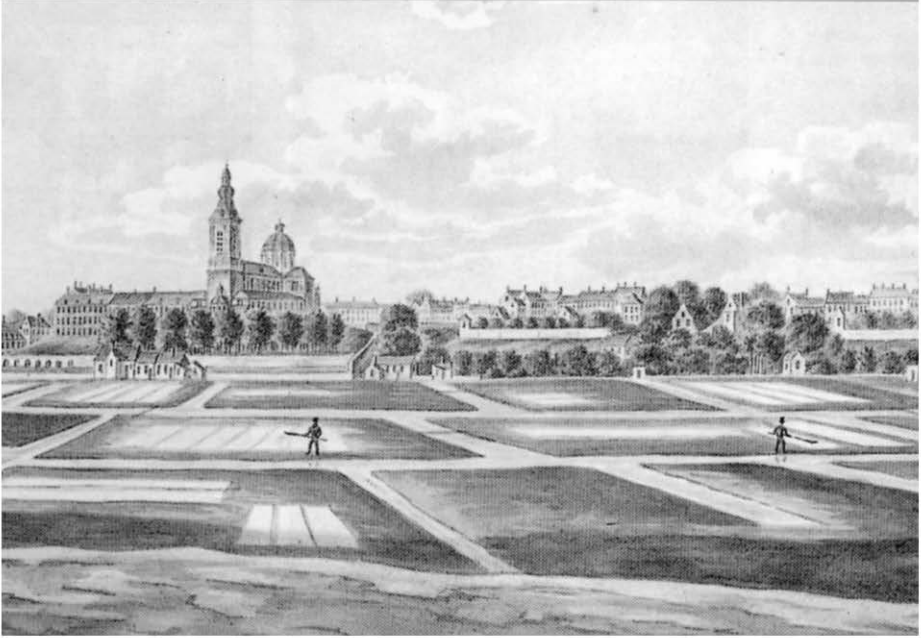
Met welke ijver men tussen Melle en Ledeberg aan het werken is, hebben onze nieuwsgierigen kunnen opmerken en daar er tot Gent geen nieuwe metselwerken te maken zijn en de weg overal effen is, mag men met reden verhoppen dat in de maand september de ijzeren weg te Gent zal geopend worden.

30 juni 1837

Met de werken voor het vervaardigen van de statie van de ijzeren weg in de Muinkmeersen te Gent is een aanvang gemaakt.

9 juli 1837

Op 8 juli om 5 uur in de namiddag, heeft de communale raad van Gent in het

stadhuis openbare zitting gehouden en het verslag aanhoord der commissie van de ijzeren weg, tot het beramen over de te nemen maatregelen om gemeenschappen met de statie van de ijzeren weg te openen.

Er werd beslist dat er onmiddellijk zal overgegaan worden tot de onteigening der huizen op de Brabantdam, bewoond door de heren Scheldewaert, Van de Vondele en de weduwe Ghislain, teneinde een weg van 16 meter breed te maken in gemeenschap met de statie.

20 juli 1837

De stedelijke raad van Gent machtigt de burgemeester en schepenen een onbebouwde grond, gelegen bij de Muinkmeersen, tegen 12 000 frank per hectare aan het gouvernement af te staan, om bij de ijzeren weg ingelijfd te worden.

6 augustus 1837

De stedelijke regering van Gent heeft door een Koninklijk Besluit de machtiging bekomen tot de gedwongen onteigeningen van de gronden, nodig tot het maken van de nieuwe straat van op de Brabantdam tot aan de statie in de Muinkmeersen.

22 augustus 1837

Reeds gaan er enkele paviljoenen als koffiehuisen en estaminets op de aangeezene plaatsen opgericht worden, met de toelating en onder het toezicht van de stedelijke administratie. Mettertijd zal geheel dit nu onbebouwd deel der stad één der levendigste kwartieren worden.

Op de Muinkmeersen zijn de werklieden in menigte bezig. Sommigen hadden hun werk voortgezet tot tegenover de Huidevettershoek, aan de rechteroever der Schelde, alwaar men meent een brug te zullen moeten leggen. Van op dat oogpunt kan men de arbeid der *piqueurs* en delvers het best bekijken. Er zijn in de omgeving van de stad veel aardewerkers toegekomen om aan de ijzeren weg te arbeiden. Onder hen bemerkt men een groot getal vrouwen.

26 augustus 1837

Heden is men begonnen met het leggen van de brug over het *Oud Scheldeke*, waarlangs de omnibussen zich van de Brabantdam moeten vervoegen aan de statie. De brug over de Schelde wordt naast het gasgesticht in de Huidevettershoek gelegd.

3 september 1837

De werken aan de statie worden vlijtig voortgezet. De grondstenen der twee bruggen over de Schelde te Ledeberg zijn gelegd. Men gaat er nu de vouten opstellen waarop de bruggen moeten rusten.

Elke dag zijn de bezoekers aan de ijzeren weg zeer talrijk. Men houdt niet op het schone panorama te bewonderen dat de stad aanbiedt van de ingang der Muinkmeersen gezien en ongetwijfeld de aandacht zal opwekken der vreemdelingen welke de ijzeren weg in menigte naar de stad gaat brengen.

“... Langs de rechterkant heeft men de parochie van Sint-Anna, de oorspronkelijke toren van de Nieuwenbos en de schone voorgevel der kerk van het Klein Begijnhof.

Langs de linkerzijde verheft zich het amfitheater van de parochie Sint-Pieters, met haar voormalige abdijkerk en haar schone witte huizen, als 't ware omzet door het groen der hovingen welke tot op de oever der Schelde afdalen.

Voor zich ziet men het groots tafereel van het middendeel der stad ontrollen, beheerst door de zware toren van onze statige hoofdkerk, de draak van 't belfort, de aloude torentjes van de Sint-Niklaaskerk en tenslotte het groot aantal schoorstenen van het fabriekswezen.

In de verte, boven de voorgrond zo zonderling door de verzameling van huizen met trapgevels en de duizenden schouwen welke de kim doorsnijden, ziet men de andere klokkentorens aanbreken, door een lichte nevel omringd...”

22 september 1837

De ijzeren weg te Gent is voltooid. De rijsporen zijn in de gehele uitgestrektheid der Muinkmeersen geplaatst. De arbeiders werken nu enkel nog aan het kasseiden der statie, het maken van remisen en het delven van een gracht.

28 september 1837 (** *plechtige opening van de sectie Dendermonde - Gent, in aanwezigheid van HH. MM. de koning en de koningin*)

25 oktober 1837

In de stedelijke raad van Gent bespreekt men heden het voorstel om de opening en de sluiting van de stadspoort aan de statie van de ijzeren weg (** *de Sint-Lievenspoort*) gelijktijdig te maken met de vertrekken en aankomsten der konvoien langs deze weg.

10 april 1838

We denken nu ook binnen Gent te moeten spreken over de nieuwe dienst van huurkoetsen, in navolging van wat sedert lang te Parijs en te Brussel bestaat. De *diligences* en *vigilanten* zijn fraaie koetsjes voor drie personen, door één paard bespannen, welke sedert twee maanden Gent doorlopen en waarvan eenieder zich tot zijn groot gemak en gerief kan bedienen, mits de betaling van 1 frank en half voor het eerste uur en 1 frank voor ieder der volgende uren. Deze dienst wordt tot dusver met regelmatigheid en stiptheid gehouden en vindt veel bijval. De rijtuigen nemen dagelijks in getal toe, evenals de personen die er gebruik van maken.

17 april 1838

De stedelijke raad van Gent heeft het krediet van 200 000 frank voor het maken van een brug over de Schelde aan de Huidevettershoek (** *de Marcellisbrug*) en 70 000 frank voor de uitgevoerde werken aan de statie van de ijzeren weg uit het budget geschapt.

12 augustus 1838 (** *plechtige opening van de sectie Gent - Brugge*)

29 september 1838

In de stedelijke raad van 22 september werd lezing gedaan van het verslag over de aangeknoopte onderhandelingen met enige grondeigenaars, voor het kopen der gronden langs waar men een nieuwe straat van de Nieuwbrug tot op de Brabantdam naar de statie van de ijzeren weg zou aanleggen (** *de Keizer Karelstraat*). Een beslissing werd uitgesteld tot aan de beraadslaging over het budget voor 1839.

7 november 1838

Verscheidene ingezetenen van de stad vragen in een verzoekschrift het maken van een brug over de Schelde aan de Huidevettershoek, om langs daar een betere gemeenschap met de statie tot stand te brengen. Het verzoek werd naar de budgetcommissie verzonden.

11 november 1838

In de zitting van de stadsraad op 1 oktober had iedereen met groot genoegen

vernomen dat een nieuwe gemeenschapsweg met de statie langs de Huidevettershoek ten uitvoer zou worden gebracht. De menigvuldige ongelukken welke dagelijks met zware vrachtwagens in de beide richtingen gebeuren op de Brabantdam en in de veel te nauwe en bochtige doorgangen, maakten dit allerdringendst.

Het is dus met de grootste verwondering dat men vernomen heeft dat een werk welk rechtstreeks tot doel heeft het leven van de stadsbewoners te beschutten en te behoeden, om budgettaire redenen zal verschoven worden.

Het werk kan geen vertoef ondergaan, vooral wanneer men in aanmerking neemt dat met de maand december of januari het transport van koopwaren langs de ijzeren weg eindelijk zal ingericht zijn en aanstaande zomer de nieuwe sectie van Gent op Kortrijk zal geopend worden.

De geldverslindende bouwingen aan het paleis van justitie en de grote schouwburg kunnen geen verschoning zijn tot het uitstellen van de gevraagde gemeenschap.

Een ongeval waarbij op de Brabantdam een man op een ladder is aangereden door een lastwagen, heeft een nieuwe petitie aan de raad op gang gebracht voor de bouw van een brug op de Huidevettershoek. Daarin leest men ondermeer: "... een werk van openbaar nut weigeren, waaraan gij zelf reeds sedert 8 juli 1837, dus voor de opening van de statie, het besluit nam en de onmiddellijke tenuitvoering bevolen hebt..."

30 januari 1839

In weerwil van de graaf d'Haene de Steenhuyze, die in de stedelijke raad het order van de dag gevraagd had, is het verzoekschrift van een groot getal ingezetenen der stad Gent, die de uitvoering der ontworpen straat van de Nieuwbrug naar de Brabantdam vragen, opnieuw aan een onderzoek der budgetcommissie verzonden.

8 juni 1839

De stedelijke raad van Gent heeft bij de beraadslaging over het budget de beslissing genomen, het maken van een verbindingsweg tussen het midden van de stad en de statie van de ijzeren weg te verwerpen.

22 september 1839 (** plechtige opening van de sectie Gent - Kortrijk)

5 november 1839

Een groots ontwerp ter verfraaiing van de stad Gent, heeft tot doel twee uitwijken van de stad, *Akkerghem* en Sint-Anna, met mekaar in gemeenschap te stellen langs de Bijlokevest, Sint-Pieters en Ter Platen.

Men zal zich met de eigenaar van de Muinkmeersen moeten verstaan om dwars door die vlakke een rechte kasseiweg te mogen aanleggen tot aan het Vijfwindgat.

Deze weg is ook van hoog militair belang, want zo wordt de verbinding verwezenlijkt tussen het militair hospitaal te *Akkerghem*, de citadel tussen de Kortrijkse- en de Heuvelpoort, de voetvolkkazernes 1 en 2 van Sint-Pieters, de rijtuigkazerne naast het *Pesthuis* (** *Brusselsepoortstraat*) en de manège van de ruitery (** *Lange Violettestraat*).

Het is echter te vrezen dat dit ontwerp, waarvan sedert jaren sprake is en onze schone stad wezenlijk tot nut zou strekken, door het maken van de statie van de ijzeren weg nog zeer moeilijk uitvoerbaar zal zijn.

25 december 1839

Het getal der vigilanten en diligences welke tegenwoordig te Gent rijden, bedroeg op het einde van 1838 ternauwernood 70. Thans is hun aantal reeds tot 140 gerezen. Als een dergelijke aangroei voortduurt, zal het aantal met de aanvang van 1841 de 200 overtreffen.

5 mei 1840

Aan de stedelijke raad van Gent is het verzoekschrift van de heer Poelman-Haemelinck ingediend tot het bekomen van een machtiging om van de ingang der statie tot op de Brabantdam rechtover de voormalige kerk der Capucijnen, een straat te mogen maken op zijn grondgoederen. Het request werd naar de aflijningscommissie verzonden.

Als dringende werken worden aanzien: het maken van een straat van de Nieuwbrug tot op de Brabantdam en een gemeenschapsweg tussen Sint-Pieters en de statie van de ijzeren weg.

2 augustus 1840

Er is sprake van een proefneming met de uitvinding van de heer Marcellis van Luik, voor het maken van ijzeren bruggen. De minister van Openbare Werken heeft beslist dat die zal plaatshebben op de Schelde en niet op de Maas gelijk

de uitvinder het wilde. Het is dus de stad Gent die het eerste genot van deze ontdekking zal bekomen.

26 september 1840

De ontworpen straat in gemeenschap met de Brabantdam en de statie te Gent zal ten koste van de heer Poelman-Haemelinck gemaakt, maar ten koste van de stad met oude stenen gekasseid worden. De weg moet een breedte van zes meter hebben.

Ook moet er een stenen brug over de Oude Schelde en een watertrap gemaakt worden. Het huis in de Brabantdam, door de zadelmaker de Croebele bewoond, zal door de heer Poelman gekocht worden om in de nieuwe straat ingelijfd te worden, op voorwaarde dat de stad de machtiging aan het gouvernement vraagt om dit onroerend goed als zaak van openbaar nut te mogen ont-eigenen.

29 september 1840

Het is niet zonder reden dat alle dagbladen bij onze stadsregering aangedron-gen hebben op het maken van nieuwe doortochten van de statie naar het middendeel der stad, teneinde het groot en gedurig toenemende gerij op de enge Brabantdam te doen verminderen en alzo menigvuldige ongevallen te vermijden.

Wederom moeten wij melden dat er twee personen aldaar door vigilanten overreden zijn: een landbouwer uit Landegem en een wachtmeester van het eerste regiment kurassiers, van wie de beide benen onder de wielen gebroken zijn.

1 december 1840

Over de te maken gemeenschapswegen met de statie werden in de stedelijke raad belangrijke verklaringen gedaan.

De weg van de Sint-Pietersnieuwstraat naar de statie zal gemaakt worden langs het Lammerstraatje, tussen de huizen 9 en 11. Het straatje zal tot aan de Schelde een breedte van 12 à 14 meter moeten hebben. Aan het einde zal een brug van gegoten ijzer gelegd worden en van daar zal een weg van 16 meter breedte naar de statieplaats leiden.

De koning zal aangezocht worden de nodige machtiging voor het maken van die werken en de te verrichten onteigeningen van gronden en gebouwen te verlenen. Ook om op de kosten van het rijk de bestaande leegte tussen de sta-

tie en de Schelde te doen opvullen en de stad een geldsom te verlenen, gelijk in waarde aan de helft der uitgaven welke voor het maken en leggen der ijzeren brug zullen noodzakelijk wezen.

3 april 1841

Bij Koninklijk Besluit is de beraadslaging van onze stedelijke regering betreffende het maken van een brug over de Schelde in de Huidevettershoek en de nieuwe straten welke tot gemeenschap met de statie van de ijzeren weg moeten dienen, in haar gehele inhoud goedgekeurd.

21 april 1841

De gemeenschapswegen van het Lammerstraatje en de Nieuwbrug naar de statie zijn tot de grote straatverordening verklaard. De minister van Openbare Werken heeft de heer Noël, inspecteur bij het korps van *Bruggen en Wegen*, gedelegeerd om met de stad de nodige overeenkomst te sluiten tot uitvoering van de werken.

De straten zullen voorzien zijn van plankieren van 2 meter breedte. Het gouvernement zal een som van 50 000 frank betalen, vermoedelijk de helft der uitgave voor het maken der brug van gegoten ijzer en het leggen over de Schelde. De stad moet de brug doen voltooien en zal op geen andere subsidie mogen aanspraak maken indien de brug komt te breken.

Het gouvernement zal nog voor 50 000 frank tussenkomen in de onteigening der gebouwen en gronden, alsook de nieuwe straat doen kasseiden tot de som van 110 000 frank, boven dewelke de kosten hiervoor ten laste van de stad zullen vallen.

Indien het rijk een tak van de ijzeren weg zou maken van de statie naar de vaart aan het Dok, zal de stad al de gronden die haar toebehoren en langs waar de ijzeren weg zou moeten trekken, zonder vergoeding afstaan.

De overeenkomst werd door de raad goedgekeurd.

27 mei 1841

De werken voor het maken van een nieuwe straat van de Nieuwbrug tot op de Brabantdam rechtover de Statiestraat, zullen eerstdaags aanvangen. De aanbesteding voor de afbraak van zes huizen, namelijk de nummers 14 en 16 in de Kromme Es en de nummers 49, 51, 55 en 57 in de Abeelstraat, zal op 31 mei in het stadhuis plaatshebben.

6 juli 1841

De heer Bernard, die deel uitmaakt van de *Nationale Maatschappij van Brussel* die de Muinkmeersen kocht en er tot dusver nog geen baat bij bekomen heeft, biedt aan om de nodige grond ter beschikking te stellen tot het maken van een nieuwe straat van de Muinkbrug naar de Sint-Lievensstraat (** *enkel de huidige Bernardstraat werd verwezenlijkt*), op voorwaarde dat de stad de kosten zou dragen voor de opvulling van de grond, het kasseiden en het maken der riolen.

Het aanbod werd door de stedelijke raad voor onderzoek verzonden naar de budgetcommissie.

14 oktober 1841

In verband met de verfraaiingswerken in de wijk van de statie en de daarvoor ontworpen gemeenschapsmiddelen, heeft de stedelijke raad op 12 oktober de aanleg vooropgezet van een openbare plaats op *d'Hooye* (** *het Van Arteveldeplein, thans Sint-Annaplein*).

De keuze is gevallen op een ontwerp welke 221 327 frank zal kosten, waarvan 138 590 frank ten laste van het gouvernement.

De nieuwe openbare plaats zal een oppervlakte beslaan van 9 798 m², bijna zoveel als de Vrijdagmarkt en het vertrekpunt vormen van twee nieuwe straten, uitlopende naar de Koepoort enerzijds en de voormalige abdij van de Nieuwenbos anderzijds. Een nieuwe kerk van Sint-Anna zal aldaar de huidige in de Violettestraat komen te vervangen.

8 november 1841

Het college van burgemeester en schepenen vraagt een krediet om de Statiestraat te verhogen en te herkasseiden, alsook voor het kasseiden van de nieuwe Poelmanstraat (** *Schepenenvijverstraat*). Het krediet werd toegestaan.

11 december 1841

Gelijk men weet heeft men onlangs de grond der Statiestraat verhoogd en hergekasseid. Zulke werken kunnen 's winters en voornamelijk bij aanhoudende regens zoals we er sedert enige tijd hebben, nooit goed verricht worden. Het zal bijgevolg noodzakelijk zijn de straat in het voorjaar aan een tweede kasseiding te onderwerpen.

27 mei 1842

Ziehier het ontwerp van samenwerking met de heer Marcellis voor het maken van een brug van gegoten ijzer op het einde van het Lammerstraatje, teneinde met de statie van de ijzeren weg een nieuwe gemeenschap te openen.

Het bestek van de heer Marcellis belooft tot 112 000 frank. Het gouvernement had beloofd 50 000 frank te betalen, de helft der eerst veronderstelde uitgave. Men heeft reden om te denken dat het die betaling wel tot 56 000 frank zal willen brengen.

De brug moet in de loop van 1843 voltooid zijn. De aannemer blijft twee jaar lang verantwoordelijk voor alle schade welke er zou aankomen en moet de herstellingen op zijn kosten doen verrichten. De overeenkomst is door het schepencollege gesloten.

10 oktober 1842

In de zitting van de stedelijke regering van 8 oktober werd beraadslaagd over de gemeenschapswerken tussen de statie en het hart van Sint-Jacobs, welke heden aan de gang zijn en waarvan een deel der nieuwe straat (** *Keizer Karelstraat*) nog voor de winter zal kunnen gelegd worden.

Aan de kant van Sint-Pieters trad men in bijzonderheden over de werken aan de brug over de Schelde en het verbreden der Lammerstraat, welke begonnen is.

17 december 1842

De werken voor het kasseiden der nieuwe straat van de Nieuwbrug naar de statie van de ijzeren weg zijn toegewezen aan een ingezetene van Dendermonde en moeten tegen 1 maart voltooid zijn.

23 december 1842

Ziehier wat op de vorige gemeenteraad hoofdzakelijk is gezegd omtrent het algemeen plan der uit te voeren bouwingen in de Muinkmeersen. Er is overgegaan geworden tot een onderzoek van commodo en incommodo opdat iedereen van het publiek zijn opmerkingen zou kunnen doen.

De heer Manilius, verslaggever van de budgets- en aflijningscommissie, keurt de herstelling goed van de tegenwoordige richting der straten welke boven de Muinkbrug gelegen zijn (*o.a de Kantienberg*) als vervollediging der regelmatige schikking van de nieuwe stadswijk in de Muinkmeersen, doch enkel om

ten uitvoer gebracht te worden naarmate men nieuwe bebouwingen zal ondernemen, hetzij op onbebouwde gronden, hetzij na het afbreken van reeds bestaande huizen.

De aftekening van de boulevards bekomt ook de goedkeuring. Hij stelt voor als stedelijke weg te beschouwen:

- de straat naast de rechteroever van de Schelde, van de Muinkbrug tot aan de ijzeren brug welke over de Schelde zal gelegd worden (***de huidige Muinkkaai*);
- de Lammerstraat, die langs de Statiestraat met de wijk van Sint-Anna in gemeenschap zal gebracht worden;
- de straat welke een aanvang neemt aan de Muinkbrug en naar de Sint-Lievensstraat zal gericht worden (** *de Bernardstraat*), doorheen de statie en aldus rechtstreekse gemeenschap zal geven tussen de wijk van Sint-Pieters en het gehucht van Sint-Anna dat het verst afgelegen is van het midden der stad, namelijk aan de Brusselse- en Sint-Lievenspoorten en aan de Visserij.

2 december 1843

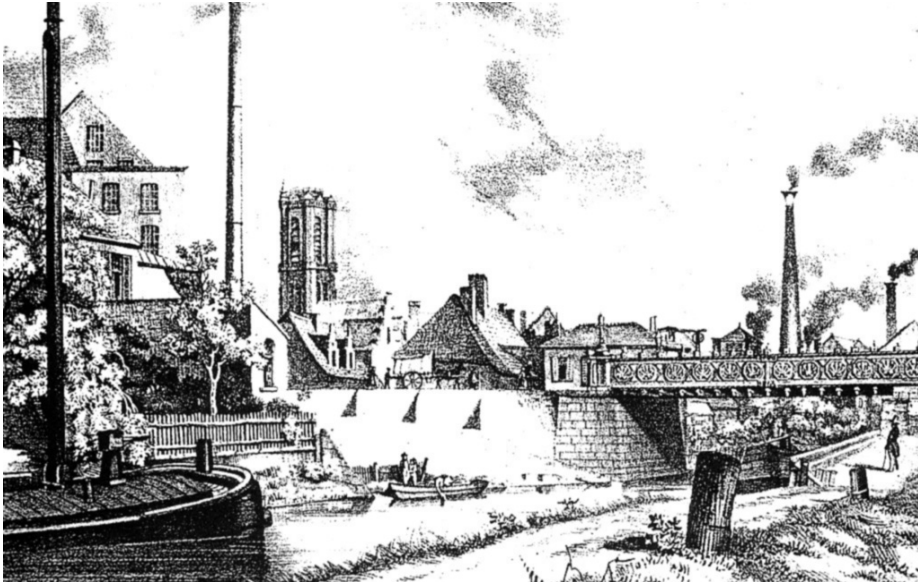
De ijzeren brug die binnen onze stad in de Huidevettershoek over de Schelde moet gelegd worden is onlangs bij de vervaardiger, de heer Marcellis, beproefd geworden met een gewicht van 40 000 kilogram. Deze brug zal maar in de maand maart kunnen geplaatst worden ten gevolge van vertragingen die hoegenaamd niet aan de heer Marcellis kunnen toegewezen worden.

19 maart 1844

De stedelijke raad van Gent heeft in de zitting van 16 maart nopens de betrekkingen met de statie van de ijzeren weg beslist, dat de over de Schelde te leggen ijzeren brug de naam zal dragen van *Marcellisbrug* en machtigt het schepencollege aan één der te bouwen nieuwe straten de naam te geven van Lieven Bauwens.

25 april 1844

Sedert enige dagen zijn de werken aan de Marcellisbrug hernomen. Men maakt aan de hoekmuur een aanpassing van 60 centimeter. Hierdoor schijnen de discussies geëindigd welke tien maanden geleden zijn aangevangen tussen de beampten van *Bruggen en Wegen* en deze van de ijzeren weg.

De Marcellisbrug 1844

15 mei 1844

Het Koninklijk Besluit van 10 mei keurt het plan goed voor het openen van nieuwe straten in de Muinkmeersen, door de stedelijke raad van Gent in de zitting van 17 december 1842 aangenomen, alsmede het inrichten van boulevards aan beide zijden der statie en het verbreden der bestaande straten op de rechteroever van de Schelde, van de Muinkbrug tot aan de Sint-Lievensvest. Aan de inrichting van de boulevards kan geen gevolg gegeven worden, voordat de staat en het gemeentebestuur van Gent over de middelen van uitvoering zullen overeengekomen zijn..

18 mei 1844

Men heeft een begin gemaakt met het vervoeren van een gedeelte der stukken van de ijzeren brug naar de statie die moet gelegd worden aan de Lammerstraat. Een groot aantal nieuwsgierigen begeeft zich dagelijks ter plaatse om de ontzettend grote platen gegoten ijzer te bewonderen, welke met een ongelooflijke sierlijkheid en regematigheid zijn uitgevoerd.

27 juni 1844

Het leggen van de Marcellisbrug is op het punt van volbracht te zijn. Het is onbetwistbaar dat geen plaats meer nieuwsgierigheid verwekken zal dan de nieuwe en voornaamste ingang der stad Gent.

Het *Organe des Flandres* zegt dat onze burgemeester ter gelegenheid van de inhuldiging op 30 juni, eerste dag van de Gentse Kermis, een feestmaal zal geven, hetwelk de minister van Openbare Werken zal bijwonen.

17 juli 1844

In de stedelijke raad van Gent deed de heer De Pauw verslag over het verzoekschrift van de heren Antheunis, gebroeders, om gemachtigd te worden tot het openen van een straat in de Lange Violettestraat beneden de Vijf Windgatenbrug en moet uitlopen op de boulevards.

Deze nieuwe straat zou de zo gewenste en zo nodige gemeenschap openen tussen de wijk van Sint-Pieters, de Sint-Lievenspoort, de Keizerpoort en de kazernen van de ruitery en het voetvolk. De twee brugjes welke over de Oude Schelde moeten gelegd worden zullen elk een opening hebben van vier meter en in Rupelmondse steen worden gemetst, gewelfd zijn en voorzien van leuningen.

De werken voor het gedeelte gelegen tussen de Lange Violettestraat en de Oude Schelde, zullen onmiddellijk uitgevoerd worden.

15 september 1844

De aanvaarding van de Marcellisbrug was een week uitgesteld omdat men niet één voertuig heeft kunnen vinden dat genoegzaam sterk was om de vracht te dragen die tot proef over de brug moest rijden. Het huis *Detige* heeft uiteindelijk het gewicht van 12 015 kilo toch kunnen aanbrenen.

16 januari 1845

De minister van Openbare Werken maakte bekend dat het kasseiden van de Van Arteveldeplaats te Gent is aanbesteed aan de heer Keulemans-Frison van Lier voor de som van 43 469 frank. Dezelfde onderneming zal de nieuwe verbinding tussen de Statiestraat en de Sint-Pietersnieuwstraat van kasseiden voorzien. (** *aanvankelijk omvatte de Statiestraat de huidige Zuidstationstraat, vermeerderd met het Wilson- en Frankrijkplein*).

1 februari 1845

De bijzondere Gentse commissie van Openbare Werken, bij ministeriële beslissing van 15 april 1843 ingesteld, deed in de zitting van de stedelijke raad verslag over de toekomstige schikking der statie van de ijzeren weg.

Een eerste ontwerp plaatst de ingang der statie langs voren (** kant van het huidige Graaf van Vlaanderenplein) en maakt ze aldus regelmatig en gemakkelijk, een ander stelt een zijdelingse ingang voor (** kant van het huidige Wilsonplein).

Het gevoelen der commissie was voor het eerste ontwerp, dat door de heer hoofdingenieur Noël is opgesteld. Dit plan werd slechts door één lid bestreden, omdat de uitvoering daarvan het verplaatsen van de ingangen voor de koopwaren zal veroorzaken.

De verslaggever moedigde nochtans de raad aan het ontwerp van de heer Noël te volgen, vermits het magazijn toch zal moeten verplaatst worden, wegens de geplande aanleg van een vertakking die de statie met het *entrepot* aan het Dok moet verbinden.

De raad verklaarde zich in het voordeel van het ontwerp dat de ingang van de statie langs voren plaatst en verzond de zaak naar de commissie van Openbare Werken voor verder onderzoek.

28 maart 1845

De ontwerpen om in Gent nieuwe straten, openbare plaatsen en gemeenschapsmiddelen te openen als gevolg van het inrichten van een statie, zijn al zo spoedig uitgevoerd als verzonnen geweest.

Ongelukkiglijk blijft de voornaamste van alle, de Keizer Karelstraat, die heel het noordelijk deel van de stad aan de statie moet verbinden, onafgewerkt door aanslepende discussies met bijzondere grondeigenaars over de aflijning van de nieuw op te richten bebouwingen.

2 juni 1845

De bewoners en eigenaars der huizen gelegen op de Van Arteveldeplaats en in de Statiesstraat, de Brabantdam en de Keizer Karelstraat hebben een verzoekschrift naar de stedelijke raad gezonden waarin zij vragen dat de ingang van de statie van de ijzeren weg niet zou verplaatst worden.

25 juli 1845

In de stedelijke raad werd verslag gedaan door de commissies van Openbare Werken en Financiën over de uitvoering van het Koninklijk Besluit dat het algemeen ontwerp van afluiging voor de nieuwe wijk der Muinkmeersen goedkeurt.

De beide commissies stellen voor het plan gedeeltelijk te laten uitvoeren en omtrent de boulevards met het gouvernement in nieuwe onderhandelingen te treden.

9 september 1845

De bouwwerken voor de overdekte wijkplaatsen (** *perrons*) in de statie te Gent zullen binnenkort begonnen worden.

15 september 1845

Aangaande de openbare plaats welke zich bevindt voor de Marcellisbrug wordt in de stedelijke raad het voorstel gedaan, de ruimte aan de rechterkant der brug voorlopig in de staat te laten waarin zij zich thans bevindt. Op de linkerkant zal een stuk meers onteigend worden om aan de brug een regelmatige ligging te bezorgen.

29 november 1845

In de stedelijke raad van Gent werd het verdrag goedgekeurd dat de stad met het ministerie van Openbare Werken heeft aangegaan, betreffende de uiteindelijke inrichting van de statie van de ijzeren weg.

Daar de eerste twee opgemaakte plans met recht berispt werden, is het schepcollege in onderhandelingen getreden met de heer Masui, bestuurder der spoorwegen en die hebben aanleiding gegeven tot het opmaken van een derde plan, dat alle gewenste vereisten schijnt aan te bieden.

De beweging der statie zal zijdelings plaatshebben (** *kant van het huidige Wilsonplein*). Voor de statie (** *kant van het huidige Graaf van Vlaanderenplein*) zal een publieke plaats worden opgericht van 126 meter lengte en 61 meter breedte. Deze uitgestrektheid verschilt weinig met die van de Van Arteveldeplaats.

De statie zal met de breedte van haar omzomende gracht vergroot worden. Het magazijn der koopwaren zal verplaatst worden en de bouw zal op zulkdanige wijze zijn dat het zich in rechte lijn komt te bevinden met de nieuwe spoor-

baan die de statie met het Handelsdok moet verbinden.

Aan iedere zijde der standplaats zal een gebouw van 65 meter lengte opgericht worden. De ruimte die de twee gebouwen moet afscheiden zal 45 meter breed zijn en plaats bieden aan verscheidene rijsporen.

Aan de kant van de Marcellisbrug zal men geheel de statie kunnen overzien. Daar komt een andere openbare plaats van 111 meter lengte en een breedte van 80 meter. Die zal met traliewerk omringd worden, hetgeen een uitgave van 50 000 frank zal veroorzaken.

De totale som der uitgaven wordt berekend op 500 000 frank. Het aandeel van de stad zal gering zijn in vergelijking tot de opofferingen die andere grote steden voor de inrichting van hun statie hebben moeten doen.

De stad zal een gedeelte terrein van 2000 meter lengte op 20 meter breedte afstaan en voor de helft in de kosten van het traliewerk tussenkomen, op voorwaarde dat haar aandeel de 25 000 frank niet te boven gaat. Ook zal zij de helft dragen van de kosten voor het dempen van de gracht.

ERIK DE KEUKELEIRE

Uit "Station Gent-Zuid en het Gentse Zuidkwartier" deel 1 (1832-1910) - 356 p. - uitgave in eigen beheer - 2004.